



Оптимізація моделі добору суддів: *пошук найкращих рішень*

Микола Оніщук
ректор Національної школи
суддів України, д. ю. н.,
заслужений юрист України



Робоча група щодо вдосконалення процедури добору на посаду судді



- Підготовлений проєкт закону щодо удосконалення процедури добору на базі Парламентського комітету з питань правової політики (*Голова Комітету – Денис Маслов*)
- *Мета – оптимізувати добір для якнайшвидшого подолання дефіциту кадрів*
- *Умова – нова (оптимізована) система добору суддів має бути впроваджена «без шкоди якості добору» (Герхард Райснер, Ніна Бететто, консультанти Ради Європи)*

Де проблема?

Фактограма

діючої моделі добору на посаду судді місцевого суду (на основі наявного досвіду)

№	Стадія добору	Орган	ДЮЧА ДО 2019 РОКУ МОДЕЛЬ	
			Дата	Тривалість (міс.)
1	Подання документів	ВККСУ	19.04.2017	1
2	Допуск до добору	ВККСУ	20.04.2017	5
3	Відбірковий іспит: - тестування з права; - тестування з української мови	ВККСУ	31.10.2017	1
4	Спеціальна перевірка	ВККСУ	07.12.2017	3
5	Спеціальна підготовка	ВККСУ	20.03.2018	3/9
6	Кваліфікаційний іспит: - тестування з права; - практичне завдання	ВККСУ	29.10.2018	6
7	Конкурс	ВККСУ	02.07.2019	1
8	Внесення подання про призначення	ВРП	15.08.2019	10
УСЬОГО				37-43

□ Основні проблеми існуючої моделі добору лежать в логістичній (організаційній площині).

□ Тривалість навчання в НШСУ – одне з найкоротших в Європейському Союзі та Раді Європи

Європейські школи початкової підготовки кандидатів на посаду суддів

№	Країна	Назва інституції	Початкове навчання (навчання кандидатів на посади суддів)
1	Австрія	Федеральне міністерство юстиції – 3-й департамент: Підготовка суддів і прокурорів	Тривалість навчання від 4-х років.
2	Болгарія	Національний інститут юстиції	Початкова підготовка тривалістю 9 місяців
3	Греція	Національна школа магістратів	Тривалість навчання: 16 місяців. Складається із теоретичного навчання в Школі та практики в судах.
4	Грузія	Вища Школа Юстиції	<u>Тривалість навчання 14 місяців</u> , з яких: - теоретичний курс 9 місяців, - курс практичної підготовки 3 місяці, - семінари - 2 місяці. Кандидати на посади суддів розпочинають навчання в жовтні кожного року
5	Нідерланди	Навчальний центр підготовки працівників судової системи	Початкове навчання 1 рік для досвідчених юристів та 6 років для випускників вищих юридичних навчальних закладів.
6	Іспанія	Центр правових досліджень (Судова школа Генеральна рада юстиції)	Початкова підготовка є обов'язковою. Компетентним відомством для суддів є Суддівська школа Загальної ради з питань судової влади (Барселона). <u>Тривалість навчання: 8 місяців.</u> Початкова підготовка для суддів складається з 2-х частин. I включає період підготовки, оснований на системі практичних справ та моделювання засідань. II включає практичну підготовку в судах різної юрисдикції.

№	Країна	Назва інституції	Початкове навчання (навчання кандидатів на посади суддів)
7	Республіка Молдова	Національний інститут юстиції	Початкове навчання кандидатів на посади суддів та прокурорів Тривалість: 18 місяців , включаючи теоретичне та практичне навчання.
8	Португалія	Центр суддівських студій	Підготовка суддів та прокурорів є відповідальністю Центру навчання суддів (<i>Centro de Estudos Judiciarios</i>). Тривалість навчання: 18 місяців.
9	Румунія	Національний інститут магістратури	Початкова підготовка триває 24 місяці.
10	Словаччина	Суддівська академія	Початкова підготовка є обов'язковою. Тривалість навчання: 3 роки Механізм: Викладачами Академії організуються спеціалізовані підготовчі семінари перед екзаменом, але початкова підготовка зосереджена на практичній підготовці в суді. Після 3-х років стажисти складають суддівський екзамен.
11	Туреччина	Турецька академія правосуддя	Тривалість початкової підготовки: 2 роки і включає в себе три періоди: <ul style="list-style-type: none"> - Аудиторне теоретичне навчання з вивчення основ судової практики - Практика в судах загальної юрисдикції, в інших закладах юстиції. - Практичне аудиторне навчання із написання судових рішень
12	Польща	Національна школа судівництва та прокуратури	Початкове навчання кандидатів 3 роки і 6 місяців.
13	Бельгія	Інститут підготовки працівників судової системи	Тривалість навчання: 18 місяців.

№	Країна	Назва інституції	Початкове навчання (навчання кандидатів на посади суддів)
14	Франція	Національна школа магістратури	<p>Навчання у Національній Школі магістратури становить 31 місяць:</p> <p><u>3 місяці</u> - стажування в організації чи установі, яка не входить до судової системи Франції.</p> <p><u>8 місяців</u> - занять у Школі в Бордо для опанування основних практичних умінь, включаючи все те, що буде необхідним для виконання судових обов'язків</p> <p><u>14 місяців</u> - практики в суді (будь-де у Франції). Весь цей час слухач працює під наставництвом досвідченого судді або прокурора, який радить молодому колезі та скеровує його роботу.</p>
15	Чехія	Академія судочинства	<p>Академія правосуддя була заснована як центральний установа початкової та безперервної професійної підготовки суддів і прокурорів та інших цільових груп в секторі правосуддя.</p> <p>Початкова підготовка є обов'язковою протяг 3 років.</p>



Варіанти вирішення:



- **Поєднати відбірковий та кваліфікаційний іспит. Виконання практичного завдання у формі тесту**
- **Замінити спеціальну підготовку кандидатів на посаду судді на 2-ох місячний курс орієнтаційного (початкового) навчання (після призначення на посаду судді)**
- **Запровадити щорічне підвищення кваліфікації новопризначеного судді протягом перших 3-х років на посаді (тижневе, 40-годинне навчання)?**
- **Внести зміни в «тіло» закону. Варіант – перехідні положення (до подолання дефіциту, але не довше 01.06.2028 р.)**

ПРОЦЕДУРА:



- ❑ **Оголошення добору**
- ❑ **Відбірковий і кваліфікаційний іспит**
- ❑ **Спецперевірка**
- ❑ **Проведення одночасного конкурсу на вакантні посади суддів**
- ❑ **Внесення ВККС рекомендації до ВРП про призначення суддів**
- ❑ **Внесення ВРП подання про призначення суддів**
- ❑ **Видання Президентом України указу про призначення суддів**
- ❑ **Проведення НШСУ 2-х місячного курсу орієнтаційного навчання**



Дякую за увагу!

<http://www.nsj.gov.ua/ua/>